

Göy yolçusu

Sən başda olmaqla 70-inin başında fır-fır firranmalıydıq indi hamımız, a Məmməd. Tədbirlər silsiləsinin də müəllifi özün olmalıydın. Çeşidbə-çəşid kitadların bəzək-düzəyini də özün düzüb-qoşmalıydın. Yiğnaqların da çevrəsini, coğrafiyasını - bir yanı, İncə-Gəncə, bir yanı Bakı - özün müəyyənləşdirməliydin. Axırı da Novxanıdakı bağında "çənə" kababınan, bağın ayağında basırdığın balonun üzərə çıxmasınan tamamlana-cadı. Mənim 67-im sən 70-inin gözüne qatılacaqdı iyulun dördündə. Bütün "iyulist"ləri-Nəsir müəllimi, Rüstəm Kamal, Nəvini, Ramizi... özün yığacaqdın bir araya, a Məmməd.

O qədər mənasızlıqlara urcah olduq ki. Hərdən işıq gələn tərəfə gedib sevinmək də düşdü qismətimizə səndən sonra. Bircə axırı xeyirə ca-

lansın. Akifə de ki, Şuşaya gedə biləcəyik. Şuşanın sağ əli Qılınckəndinin başına.

Off, a Məmməd. Sənin harana yaraşdı ölüm? Kimin ağılna gələrdi? İçin də, çölün də qar-qar qaynamırdımı həyat eşqi ilə bizim əlimizi üzümüzə qoyduğun gündən bircə qırıq əvvəl?

Heç bilirsən dünya sənsiz nə qədər darıxdırıcıdı? Bəlkə bilirsən, bəlkə də bilmirsən. Biz hardan bilək ki, oralarda nə var-nə yox. Orda birlik varmı? Necədi? Ordan bizə baxırsınız? Baxdıqca yazığınızı gəlirmi? Son vaxtlar yaman hallandırırırlar ki, çox yaşamaq çox zulum çəkməkdi, Allahın adama verdiyi cəzadı. Ağıl kəsən işdi. Ancaq, a Məmməd, qardaş canı, könlünü ölmək də heç ağıl kəsən söhbət döy. Akif demişkən: "Bu arvad-uşaq olmasa...". Bu tale möhləti bəlkə də sizdən sonra nə sə eləmək missiyasıdı? Onu da qoysalar. İllər bir-birindən burulğannı gəlir, a Məmməd. İndi çağalardan tutmuş ahillərə qədər hamının qorxa-qorxa dediyi pandemiya, kərim kimi əcaib-qəraib sözlər, covid pasportu adlı sənəd peyda olub. "Toy eləmə, vay eləmə, ora getmə, bura gəlmə"- kimi qadağalar ağılınıza gələrdimi? Başımıza gəldi.

Nə isə, a Məmməd, səni "qəbirləri qucağında olan elə"

tapşırıb gələndən beş il ötür. İndi sən 70 yaşın var. İndi neyniyək sənsiz? Nə iş görək? Ana-ana yanmaqımı? Yana-yana anmaqımı? Yanmaqların, anmaqların sən 70-əbədiyyətinə dəxli yoxdu, a Məmməd. Sən əbədiyyətinə çoxdan, lap çoxdan qazanmışan. Çəkdiyən portretlərin, insan mənzərələrindəki şəxsiyyətlərin (quşənişin olduğu "Ədalət" Allah şahididi) özlərinin və doğmalarının sayı sanı, irfan şeirinin fanatlarının sayı sanı, tikib-qurduqlarının, yapıdqlarının sayı sanı, elədiyən yiğnaqların istisini unutanların sayı sanı, yəni sonsuzadək varsan sən. Bizim sənə olan sevgimizi sevnələrin şaxəli sevgisinin sayı sanı varsan ömrün bu tayında. O tayında, Haqqın dərgahında da belədi yaqın. Yaqın ona görə ki, Allah səni sevməseydi bu qədər istedadı sənə verər-

dimi? Və qəflətən, tələm-tələsik səni yanına, yanındakı əbədiyyətə çəkib aparardımı?

...Hər sənə(sizə) doğma yiğnaqlarda Aslanın, Ağamalının, Şöhrətin, Nazimin, Akifin, Oktayın... sağlığını da unutmurduq. Yenə vuracağıq: bədələrimizin içində bir damla xətirə, bir damla həsrət, bir damla göz yaş... və bir udum... Və buna da min şükür. Yoxsa nə olacaqdı ki, a Məmməd. Məmməd İlgardan, Rüstəm Qazaxlıdan sənə və uşaqlara salamlar var.

70-in mübarək olsun, ORA-ların mübarək olsun a Məmməd.

Sənli 60-ında yazdığım bu yazını sənsiz 70-ində bir də xatırlamaq istədim.

***

Əzizim, arkadaşım Məmməd! 60-a dildin-dilə, eldən-ələ, güldən-gülə, küldən-külə, fəqət gile-gilə gəldin. 60-ında üzünə açılan qapıya gedə-gedə, gələ-gələ, ağlaya-ağlaya, gülə-gülə gəldin. "Sabahdan axşama yol" ola-ola İncəməzədən qopub hardasa, çox-çox uzaqlarda halə quran və bir qismi də çox-çox yaxınlarda, könlünün guşəsində bərq vuran işığa qənşər yol gəldin. Mübarək olsun.

Yol gəldin kəlamını biz ha demirik "Yollardan haqqın yolunu Sorub urfana yol gedən"ə! Nə-

kərayıq biz? Bu səda həmin Ulu İşığın həndəvərində qərarlaşan mələklərin nidasıdı. Biz əlimizi gözümüzün üstə, eşqimizi könlümüzün üstə qoyub durduğumuz yerdən uzaq başı: "yol getdin və 60 adlı dayanacaqda nəfəs dərib yol gedirsən"- deyə bilirik könlü xoşluğuyla, arkadaş.

Cismin yer, ruhun göy yolçusu... Havaxt, harda haçalandın, arkadaş? "Bir yolçuyam yolların qəza-qədərinə mən"i dərk edəndənmi? Bəlkə, yaranmadan qoşalaşdı bu yollar? Bəlkə, varlığından öncə mövcud olan ortağ başlanğıcdan yoğruldu bu yollar? Bəlkə də, özünüdərkdən açıldı Ulu İşığa can atan ruhun yolu? Heç fərq etməz. İstər qağığı dolu fəna yolu, istərsə eşq yüklü işıq yolu- biri o birinin nişanəsidir. Di gəl ki, ölüm deyilən fiziki sonluqda sonu çatan yer ömrü ömürdən sonrakı ömrün başlanğıcı olan göy ömrünün məhvine yol açar, sayı-hesabı bilinməyən şeytanları qara bulud kimi araya salar, göy yolçusunu Ulu İşıqdan perik salar. Bax, bu səbəbdən hər yetən göy yolçusu ola bilmir, arkadaş. Of, bu yerin amansız qağığıları... Bir tərəfdən də baxır içindən keçdiyən zamana, cəmiyyətə... Bir də Adəm övladının qaçılmaz "Yuvamda ac balalırım, Gecə-gündüz dən gəzirəm"- borcu.

Şükürlər olsun ki, sən dözdün, a Məmməd. "Üzü yerə göy yerdim, üzü göyə qocaldım"- desən də, yerdəki ömrünü elə qura bildin ki, göyü qoruya bildin. Çox şükür, a Məmməd. Yerin şeytanına üz verib göyün mələyini küsdürmədin. Qırılmadı göy yolun, qırılmadı, arkadaş. Yeniyyətliyində özünü tanıdın. Könlündəki işıq selinin içindən keçən sözlərin kağıza qondu. Fəqət o dövərdə yer üzünün - gəncliyin, arzuların, gücün, gümanın şeirini, körpə təfəkkürün şeirini yazdın. ...Yeniyyətliyində özünü tanıdın. Və ayaqların fəna torpağında bürdərə-bürdərə, gözlərin göy işığında böyüye-böyüye, gizli-gizli, oğrun-oğrun tanıdığın MƏN-i şeirə ismarladın.

İntəhası, içindəki işıq selinə bələnən abırın onlara sandıq taleyi bəxş elədi. Amma haqqın həbsi əbədi olmur, arkadaş. Sənin gənclik yazılarına hopmuş işıq öləzimeddi, üzərə çıxanda bir daha parladi, bərq vurdu və nə yaxşı ki, bu işığı ilkin görənlərdən biri də mən oldum. Sən hələ altmışıncı illərdən ələmi tanıya və ifadə eləyə bilirdin, sözlə mənzərə çəkirdin: "Söyüdlər saç atar, çinarlar budaq, Ağacda oxuyan quşdu, ya yarpaq?...". "Ruhumda gizlicə üşütmə yatır, Gözümde qalıbdır üfünün qanı..."

İntəhası, içindəki işıq selinə bələnən abırın onlara sandıq taleyi bəxş elədi. Amma haqqın həbsi əbədi olmur, arkadaş. Sənin gənclik yazılarına hopmuş işıq öləzimeddi, üzərə çıxanda bir daha parladi, bərq vurdu və nə yaxşı ki, bu işığı ilkin görənlərdən biri də mən oldum. Sən hələ altmışıncı illərdən ələmi tanıya və ifadə eləyə bilirdin, sözlə mənzərə çəkirdin: "Söyüdlər saç atar, çinarlar budaq, Ağacda oxuyan quşdu, ya yarpaq?...". "Ruhumda gizlicə üşütmə yatır, Gözümde qalıbdır üfünün qanı..."

Səni Allahdan və özündən sonra olsun ki, ən yaxşı tanıyan da elə mənəm. Yəqin razılaşarsan: Məmməd Dəmirçoğlu həqiqətinin qırıncı sirlə otağının divarlarına yazılı-yazısız mənədən yaxşı belə olana varmı ki, arkadaş? Yəni, özün dəvət etdin mən-

ni könlün evinə. Yer yoluyla göy yolunun ayırdığı özəl dünyanın hüdudlarına harayladın bir axşam.

Nə yaxşı ki, şeirin burulğanı yazmağa başladığın erkən gənclik illərindən səni tez-tələsik alıb aparmadı. Nə yaxşı ki, canında olan qabiliyyət, hökmlər sarıyan olan və istedad deyilən tanrı payı hara getdinsə, hansı işin qulpundan yapıdınsa səni yarıtıdı. Rəssam da oldun, tərbiətçi də. Dizayner də oldun, heykəl yapanlara yardımçı da. Hə yaxşı ki, belə oldu. Belə olmasaydı, ilk mübarək şeirlərini yazan vaxtdan birmənəli, birtərəfli olaraq müqəddəs şairlik xəstəliyinə mübtəla olar, indiki durumundan, indiki imkanlarından məhrum olardın, arkadaş! Zamanı bilmədən, ətrafı çözmədən keçinmək çətin məsələdir axı. İmkan və nüfuz sahibi olmayanı, sayılmayı saymırlar valah. Ümumiyyətlə, indi şeiri əvvəlki eşqlə, əvvəlki həvəslə oxumurlar. Elektron ünvanlarda eni-uzununa yayımlananlar da ayrı adamları mənə. Yoxsa, sən əslindən-nəcəbətindən sənə miras qalmış və yaxşılar tərəfindən qəbul olunmuş "Dəmirçoğlu kişi adamdır" hökmü təklənərdi, qəribsiyərdi vallah. Sən yer üzünün ilhamından söz-söz, misra-misra qopub göy üzünün sirri-sübhan pıçılısına varanda artıq görüntüdə, gündəmdəydin. Çox şükür.

Doğrudan da, özünü tanımağın şah yolu özünü tanıması gərəklidir, arkadaş. Özünü yaxşı görmək üçün özünü əhli-hallar güzgüsünə tutmalısan. Göy işığını tanıma bəndəlik döyül. Amma Göy işığını sevnə bəni-insanın səni tanıması gərəklidir. Yer üzünün halal alqışları, halal duaları Göy işığına bir az da yaxınlaşdırar adamı.

Sözə tapınıb sözə könlü verdin: şair dedilər, rəngi tanıyıb, sərgilədin: rəssam dedilər, daşı tanıyıb tumarladın, könlü verdin: heykəltarəs dedilər, səsi tanıyıb, səsi səsə qovuşdurdun: aşiq dedilər. Bəs çox-çox uzaqlarda halə quran işığı tanıyıb

içində yuvalanan işığın nuruyla işıqlanana, işıqlandırana nə deyirlər, a Məmməd?

Səni tanıyanlar səni sevdilər. Çünki, öncə sən onları sevdin. İçində sevgi olmayanları da sevdin. Dedin: binəvanın nə günahı, onu Yaradan belə yaradıb. Fəna sonluğunda adama qalan: "Rəhmətlik yaxşı adamıydı və ya gorbagorun adamlığı yoxuydu" qazancını kim bilmir ki? İntəhası, bilməknən olmağın arasında böyük məsafə var, a Məmməd.

Hər şeirini təzə-təzə, bitdə-bitdə oxumuşuq, birgə sevinib, birgə həyəcanlanmışıq. Olub ki, bir sözün üstündə iddemişik də. Özümüzsə sözümüzsə hər şeyi demişik də, yazmışıq da. İndi nə deyim ki? İndi şeirlərin və şəxsiyyətinə fikir sərgiləyən canballı söz adamlarına səndən də qabaq, səndən də çox "Allah sizi var eləsin, sevginizə sağlıq" deyirəm. Bircə məqama baxaq. Burda dolanışığa, orda işığa gedən yollar arasında qulluqçuluq yaşamından "qul"luq dərgahına qalxan, ya da qalxmağa cəhd edən Allah bəndəsinin ömür koordinatları şeirlərin içindədi. Heç özün də fərqi olmasın. "Səhra gülləri"ndə qoşalanan şeirin birində deyirsən ki, "Yazdığım şeirlər qul xətasıymış, Allah, kərəm eylə, qulların yazıq."

Yeni qul məqamına varan sən Dəmirçoğlu etiraf eləyirsən ki, yer üzündə camaata qoşulub yazdığım şeirlər, hələ o zamanda içimdə dolanan haqq işığıyla var olan qulun xətasıymış. Buna görə tanrıdan mərhəmət diləyir və dübarə dünyaya deyirsən ki, "...Min bir dərdi bir səbrimin quludu..."

Yeni ikinci adı səbr olan Allahın qulunun adı dərdiymiş. Göyün nuruna qər qolub yerin üzündə gördüyün və görəcəyən dərd. Təkcə bu yetərli deyilmi bilinsin ki, hardan gəlib hara gedirsən, a Məmməd?

Sənə aid olan əsas arzum "İnsan mənzərələri"ni tamamlamaqdı. 60-a çatdırammadın, üz 65-ə Allah kömək olsun. Səni rənglər dünyasından ayırıb seiriyet cənginə salan könlün və biz dostların sən 70-ini oyun-oyun oyan o biri sevdanın yanında günahə batmamış ki?! Bizi bu günahdan da azad elə, a Məmməd. Onsuzdan da rənglər də sənə çox-çox uzaqlarda halə quran Ulu İşıqdan və çox-çox yaxında, könlün guşəsində işaran nurdan gəlir.

Deyəsən yuxarıda axtardığım sualın cavabı ağılıma gəldi: Haqqın işığına varanlara Mövlana, onların etəyindən tutanlara dərviş deyirlər, sufi deyirlər, irfan deyirlər.

Əldən-ətəkdən olma, arkadaş! Bir də ki, özün demiş:

Mələklər biz özümüzük, Özümüzü tapa bilsək.

Rəfail İncəyurd